

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОМИСИЯ ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА

ДОКЛАД

за първо гласуване на Законопроект за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, № 002-01-9, внесен от Министерски съвет на 03.02.2020 г.

Комисията по труда, социалната и демографската политика на редовно заседание, проведено на 26 февруари 2020 г. разгледа и обсъди Законопроект за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

На заседанието присъстваха генерал-лейтенант Атанас Запрянов, заместник министър на отбраната, Станчо Кайков, директор на Дирекция „Управление на човешките ресурси“ в Министерството на отбраната и други експерти от същото министерство.

Законопроектът беше представен от заместник министър Атанас Запрянов.

Целта на законопроекта е да се намали и преодолее некомплекта на длъжностите за военнослужещите от въоръжените сили.

Целта на законопроекта ще се постигне чрез:

- увеличаване с три години на пределната възраст за военна служба (по чл. 160, ал. 1 и 2 от ЗОВСРБ) за военнослужещите, които не са упражнили правото си на пенсия, а за длъжностите, за които се изисква хабилитация (по чл. 160, ал. 3 от ЗОВСРБ) и военнослужещите не са упражнили правото си на пенсия - с пет години;
- възможност за увеличаване на пределната възраст до три години на военнослужещите, упражнили право на пенсия, които са нужни на въоръжените сили, по решение на министъра на отбраната, съответно след предложение по команден ред;
- регламентиране на възрастта за приемане на военна служба на 40 години за всички категории военнослужещи;
- въвеждане на мандат за престояване на длъжност за военнослужещите с висши офицерски звания и с военно звание „полковник“ („капитан I ранг“), които са заемали длъжност повече от 4 години и откажат да бъдат преназначени на предложената им

равна или по-висока длъжност (в същото или по-високо длъжностно ниво) за срок една година.

От 2015 г. се полагат усилия за намаляване на некомплекта от военнослужещи. Изпълнени са редица мерки, които са довели до забавяне темпа на увеличаване на некомплекта от военнослужещи, а именно:

- през 2015 г. с промените в Кодекса за социално осигуряване е дадена възможност военнослужещите да упражнят правото си на пенсиониране и да останат на военна служба, като са създадени условия за задържане на военнослужещите на военна служба и осигуряване на стабилност във въоръжените сили;

- през 2016 г. с промените в ЗОВСРБ се увеличава пределната възраст с 3 години на сержантите (старшините), офицерските кандидати и младшите офицери, с 1 година на офицерите с военно звание „майор“ („капитан III ранг“) и „подполковник“ („капитан II ранг“), с което е дадена възможност същите да останат по-продължително на военна служба.

През следващите години до 2020 г. също са приемани мерки в тази посока.

Положените усилия за справяне с некомплекта са с ограничени положителни въздействия. По същество, въпреки позитивните резултати от промените в КСО от 2015 г. във въоръжените сили са се създали две групи военнослужещи. Първата група включва тези, които към този момент са упражнили правото си на пенсия и са продължили да служат (около 1500 човека). Втората група са тези военнослужещи, които, въпреки че са могли да упражнят правото си на пенсиониране, не са го упражнили. Водещ мотив за тях е, че няма друга армия в НАТО и ЕС, в която пенсионираните военнослужещи да продължават да служат. На тази основа Министерството на отбраната отчита определена сложност в отношенията между военнослужещи с упражнено право и такива без право на пенсия по КСО. В обобщение това би могло да окаже негативно влияние върху поведението и действията на военнослужещите по отношение на службата им.

Увеличението на тавана на пенсиите от 1 юли 2019 г. на 1200 лв., както и на броя на военнослужещите, упражнили право на пенсия до края на 2018 г., довежда до повишаване разходите за изплащане на пенсии. Дефицитът по бюджета на фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“ от бюджета на държавното обществено осигуряване е нараснал от 99,94 млн. лв. за 2019 г. на 147,54 млн. лв. за 2020 г. Възможно е увеличение на броя на военнослужещите, упражнили правото си на пенсия до 2029 г., независимо от въведеното от 1 януари 2016 г. допълнително условие за нарастване на възрастта за всяка следваща календарна година с по 2 месеца до достигане на 55-годишна възраст (съответно до 45-годишна възраст за лицата от летателния състав, парашутистите, екипажите на подводните съдове и водолазния състав), което ще доведе до допълнителен дефицит по бюджета на фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“.

Съгласно приетия от Международния секретариат на НАТО документ „Определение на НАТО за разходи за отбрана“ за разходи за отбрана се считат и преките разходи за изплащане на пенсията на военнослужещите и цивилните служители, които са упражнили правото си на пенсия.

Увеличението на броя на пенсионираните военнослужещи, както и включването на разходите за изплащане на пенсия ще доведе до значително нарастване на процента на средствата за личен състав от общите разходи за отбрана, без да се отрази на способностите на въоръжените сили. За изпълнение на Националния план за повишаване на разходите за отбрана на 2 на сто от brutния вътрешен продукт на Република България до 2024 г. следва 60 на сто от разходите за отбрана да бъдат за личен състав, 20 на сто - за текуща издръжка, и 20 на сто - за капиталови разходи, като акцентът е придобиване на ново въоръжение и техника. Стремелът на Министерството на отбраната е през 2024 г. да се постигне това съотношение, което да отговаря на Програмата за развитие на отбранителните способности на въоръжените сили на Република България до 2020 г., Плана за развитие на въоръжените сили на Република България 2020 г. и Програмата за управление на правителството за периода 2017 - 2021 г.

С предлагания законопроект се прави и изменение в Закона за военното разузнаване с оглед на прецизиране на разпоредбата на чл. 24, ал. 3. Съгласно действащата редакция на чл. 24, ал. 3 „директор на Службата“ може да бъде военнослужещ с висше военно звание, като не е уточнено изрично, че е част от висшия команден състав. Другата възможност е да е цивилен служител, но не е посочен видът на правоотношението му. Това налага привеждането ѝ в съответствие с разпоредбата на чл. 136 от ЗОВСРБ и изричното конкретизиране, в случай че бъде определена за цивилен служител, че директорът ще има всички права по трудово правоотношение освен тези, които противоречат или са несъвместими с неговото правно положение (по аналогия с чл. 19а, ал. 1 от Закона за администрацията).

Към законопроекта е приложена Частична предварителна оценка на въздействието на законопроекта.

Освен това е приложена Справка относно съответствието на проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България с Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи на Съвета на Европа и с практиката на Европейския съд по правата на човека съгласно чл. 28, ал. 3 от ЗНА. Становището на Министерството на правосъдието е, че предложеният законопроект не създава нормативни предпоставки за противоречие с Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи и практиката на Европейския съд по правата на човека.

В проведената дискусия взеха участие народните представители Георги Гьоков, Калин Поповски, Весела Лечева, Виолета Желева, Хасан Адемов и Надя Клисурска. Повечето от народните представители изразиха позиция, че със законопроекта се прибързва и с него няма да се намали некомплектът в българската армия. Ясно е, че с

предлаганите мерки се цели да се преодолеят дефицитите в състава на армията, но предлаганите мерки ще засегнат малка група от военнослужещите и ще доведат до противопоставяне на различни групи от тях. Спорна е мярката, с която се цели да се намалят различията между офицерите, които работят, получавайки пенсия и заплата и тези, които работят само със заплата. Спорна е и мярката, с която възрастта за постъпване в армията се увеличава на 40 години, тъй като с нея не се осигурява никакво кариерно развитие на войниците и сержантите. Бяха изказани и становища, че със законопроекта се правят нормални и разумни предложения и с тях българската армия ще придобие профил на натовска армия.

След приключване на обсъждането и проведеното гласуване с резултати:
8 гласа „за“, без гласове „против“ и 8 гласа „въздържал се“,

Комисията по труда, социалната и демографската политика прие следното становище:

Предлага на Народното събрание да не подкрепи на първо гласуване Законопроект за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, № 002-01-9, внесен от Министерски съвет на 03.02.2020 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на КТСДП:

Д-Р ХАСАН АДЕМОВ